

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3780/2023
24.04.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Младен Симић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство обране, Војна установа „Дедиње“ са седиштем у Београду, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1092/22 од 10.05.2022. године, у седници одржаној 24.04.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1092/22 од 10.05.2022. године, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужене, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1092/22 од 10.05.2022. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 4157/19 од 14.09.2021. године у односу на усвајајући део тужбеног захтева и одлуци о трошковима поступка (ставови други, трећи и шести изреке) и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 4157/19 од 14.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован приговор стварне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име неисплаћеног армијског додатка за период од новембра 2016. године закључно са мајем 2019. године исплати месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, који износи и датуми доспећа су ближе одређени у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да у име и за рачун тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО за наведени период, који износи су ближе наведени у овом ставу изреке. Ставовима четвртим и петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име неисплаћеног армијског додатка за период од јуна 2016. године закључно са октобром 2016. године исплати месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе одређени у овом ставу изреке и на те износе уплати доприносе за

пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО за исти период. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 109.200,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1092/22 од 10.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем и шестом изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене, са захтевом за накнаду трошкова за састав истог.

Одлучујући о дозвољености ревизије применом члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови из става 1. истог члана за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен као цивилно лице на служби у Војсци Србије – Војна установа „Дедиње“. Решењем тужене од 30.09.2002. године (погрешно уписано 2020. године) рапорјеђен је по потреби службе са 26.09.2002. године на радно место ... и одређена је основна плата од 1950 бодова и војни додатак од 15%. Решењем директора тужене од 22.11.2011. године одређено је да се на важећу вредност бода додаје постојећи војни додатак од 15% који се у обрачунском листу плате исказује у ставци „зарада по времену“ и овакав обрачун зарада запослених цивилних лица на служби код тужене (као и на запослене који раде на ВМА) примењивао се од 01.11.2011. године (до јуна 2019. године, када је новим решењем тужене од 14.06.2019. године одређено да се из важеће вредности бода поново издваја војни додатак и посебно исказује на платном листу, те да се овакав обрачун примењује почев од зараде за јун 2019. године и да доношењем овог решења престаје да важи решење тужене од 22.11.2011. године). Решењем тужене од 13.07.2017. године тужиоцу, распоређеном на радно место ... ВУ „Дедиње“, одређен је основ за обрачун плате у висини од 2200 бодова месечно, војни додатак од 15% на стартни основ, 0,4% од основне плате за сваку започету годину пензијског стажа и 340

бодова по основу топлог obroка и регреса. У обрачунским листама тужиоца за спорни период утврђен је број бодова за обрачун плате с тим што није исказана и вреднована ставка војни додаток. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке који је заснован на достављеним обрачунским листама плате, укупан износ војног додатка од 15% за тужиоца за потраживани период износи 117.332,85 динара и утврђени су износи доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредаба чланова 135. став 2. и 195. Закона о војсци Србије и члана 24. став 1. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије, закључили да тужена у спорном периоду од новембра 2016. године закључно са мајем 2019. године није тужиоцу исплаћивала увећану зараду са војним додатком од 15%, те су обавезали тужену да му овај додаток исплати у износу утврђеним налазом и мишљењем судског вештака, као и да му на досуђене месечне износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање применом чланова 2. и 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање. Овакав закључак да тужена није исплаћивала увећање на име војног додатка судови су извели из чињенице да у обрачунским листама плате за тужиљу у спорном периоду није посебно исказивана ставка војни додаток, а како је решењем тужене одређено да уз основну плату има право на војни додаток у износу од 15%, становиште нижестепених суда је да је тужена била дужна да у спорном периоду обрачунава и исплаћује тужиоцу плату увећану за наведени проценат.

По оцени Врховног суда, правилност примене материјалног права се за сада не може испитати због непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Чланом 194. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/2007, 94/2019), прописано је да цивилна лица у служби Војске Србије, даном ступања на снагу овог закона постају војни службеници или војни намештеници (став 1.) и да ће министар одбране у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона донети пропис који ће уредити поступак превођења из става 1. овог члана (став 4.). Чланом 195. истог закона, прописано је да ће услове, начин и поступак трансформације војних установа који обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити и права и обавезе цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама до завршетка трансформације уредити Влада (став 1.), а да до ступања на снагу прописа из става 1. овог члана цивилна лица на служби у Војсци Србије запослена у установама која обављају производну и услужну делатност, односно послују по принципу стицања и расподеле добити, задржавају права и обавезе из радног односа према Закону о Војсци Југославије (став 2.).

Влада је на основу напред цитираног члана 195. став 1. Закона о Војсци Србије донела Уредбу о трансформацији војних установа које обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити и о правима и обавезама цивилних лица на служби у Војсци Србије запослених у тим установама („Службени гласник РС“, бр. 58/07, 10/13). Према члану 9а Уредбе, цивилна лица запослена у војним установама која обављају производну и услужну делатност по принципу стицања и расподеле добити, до завршетка трансформације тих установа остварују права и

обавезу из радног односа у складу са Законом о Војсци Србије, а права на исплату плате, накнаде и других примања, као и стамбено обезбеђење остварују у складу са прописима којима се уређује пословање тих установа.

Сагласно напред цитираним одредбама закона и уредбе, те да у спорном периоду још увек није била завршена трансформација ВУ „Дедиње“ то се на плате, накнаде и друга примања запослених у тој установи примењивао Правилник о расподели добити и зарада цивилних лица у ВУ „Дедиње“ од 10.04.2006. године, који је у члану 19. став 1. прописивао да цивилном лицу у установи припада војни додатак због посебних услова рада под којима врши службу у војсци, а нарочито због учешћа на војним вежбама, логоровањима, манервима и узбунама, рада дужег од пуног радног времена (члан 196. и 135. Закона о ВЈ), вршења службе у свим условима, као и због других ванредних ситуација проузрокованих потребама борбене готовости и то 15% од основне плате.

Стога како трансформација Војне установе „Дедиње“ није окончана, тужилац још увек није стекао статус војног службеника или војног намештеника (члан 9. наведене Уредбе) да би се на њега могао применити Правилник о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије („Службени гласник Републике Србије“ број 28/11 и 10/17) којим је у члану 24. став 2. тог правилника, предвиђен војни додатак у висини од 20%.

Тужиоцу као цивилном лицу на служби код тужене, у смислу члана 19. став 1. наведеног Правилника, припада право на исплату војног додатка од 15%, али је остала неразјашњена структура плате, односно да ли му је тај додатак исплаћен као елемент основне плате у склопу вредности бода те плате. Код чињеничног утврђења да се према решењу директора тужене од 22.11.2011. године војни додатак од 15% почев од новембра те године па све до јуна 2019. године обрачунавао у склопу вредности бода основне плате, односно да је био урачунат у основицу за обрачун и исплату плате тужиоца (као и свих других цивилних лица на служи у овој војној установи), вештак се у односу на те околности није изјаснио у свом налазу, иако му је то било одређено као задатак решењем о вештачењу. Вештак је само сачинио математички обрачун износа војног додатка полазећи од платних листића за обрачун и исплату плате из којих се не види њена структура, при том без утврђења вредности цене рада (бода) која је важила у спорном периоду и вредности исте са увећањем од 15%.

Како у току поступка вештак није позван да се додатно изјасни на околност да ли је и у ком износу војни додатак ушао у вредност бода за обрачун основне плате тужиле, то је остало неутврђено релевантно чињенично стање за доношење одлуке у овој правној ствари. Ово посебно зато што су судови пропустили да цене у целости садржину решења директора тужене од 22.11.2011. године из којег је неспорно утврђено да је ова војна установа од новембра 2011. године изменила начин обрачуна плате запослених кроз урачунавање војног додатка у основицу за обрачун плате, односно кроз урачунавање његовог процента у вредност бода за обрачун основне плате, као што то тужени основано истиче у ревизији.

Следом наведеног, првостепени суд ће у поновном поступку потпуно утврдити чињенично стање у смислу изнетих примедби, да би потом правилном применом материјалног права одлучио о тужбеном захтеву.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке овог решења.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић